

Kliimaministeerium
kadri.alasi@kliimaministeerium.ee;
info@kliimaministeerium.ee

Teie 27.10.2025 nr 1-4/25/4674

Meie 17.11.2025 nr 4/213

Arvamuse esitamine looduskaitseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Andres Sutt!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Kliimaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust looduskaitseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta. Oleme eelnõuga tutvunud ning esitame järgnevalt Kaubanduskoja seisukohad.

1. Võõrliikide tõrje

Eelnõu § 1 p 24 kohaselt sätestab minister määrusega nimekirja võõrliikidest, mille isendite hävitamise kohustus on kinnisasja omanikul või valdajal. Samuti kehtestab ohjamistegevuse tähtaja minister määrusega.

Kaubanduskoda ei pea seda lahendust efektiivseks ega proportsionaalseks ning teeb ettepaneku kohustust maaomanikule mitte seada. Uus kohustus on oma olemuselt erinev kehtivast looduskaitseaduse § 57 sätestatud keelust istutada, külvata või kasvatada võõrliike. Plaanitava sätte puhul on tegemist iseeneslikult levinud liikide hävitamise kohustusega, mis toob kaasa määramatu hooldus- ja halduskulu. Arvestada tuleb lisatava kohustuse puhul sellega, et kuna tõrje on efektiivne vaid üle kinnistupiiride ja kogu kasvuala ulatuses, toob maaomanikule seatud kohustus kaasa olukorra, kus seadusekuulekas omanik peab naabri tegevusetuse tõttu kandma kulusid igal aastal uuesti, mis tekitab ebaproportsionaalse ja -efektiivse olukorra. Samuti puudub eelnõu seletuskirjas analüüs mõju ulatuse kohta maaomanikele. Analüüs on piirdunud karuputkega, mille tõrje on aga jätkuvalt riigi kohustuseks. Eelnõu kohaselt on kavas maaomanikele panna tõrjekohustus uutele liikidele (eelnõu rakendusakti kohaselt nt siidaskleebi, vereva lemmaltsa, pargitatra liigid jt), ent andmed nende liikide esinemise ulatuse ja mahu kohta Eestis puuduvad, mistõttu on ka võimatu hinnata rahalist kohustust ja selle proportsionaalsust maaomanikele. Leiame, et tõrjet peab teostama riik, et oleks tagatud efektiivne tõrje kogu kasvukoha ulatuses.

Kaubanduskoja ettepanek:

Teeme ettepaneku eelnõu § 1 p 24 sellisel kujul eelnõust välja jätta ning palume maaomanikele mitte seada kohustust võõrliikide tõrjeks. Juhul kui kohustus jääb maaomaniku kanda, tuleb selle kohustuse osas viia läbi ka täielik mõjuanalüüs, et selgitada välja mõjude ulatus.

2. Loodusmets

Eelnõu § 1 punktiga 2 lisatakse looduskaitseseadusesse uus § 4¹, mis sätestab mõiste "Loodusmetsad". Eelnõu kohaselt on loodusmetsad peamiselt looduslike protsesside tulemusel arenenud metsad, kus võib leida mõningaid inimtegevuse jälgi, ent need ei ole ulatuslikud ega ole oluliselt muutnud puistu looduslikkust. Seletuskiri lk 5 täpsustab, et Eestis on vaja kaitsta loodusmetsi, sest need on asendamatud elupaigad paljudele ohustatud liikidele, säilitavad bioloogilist mitmekesisust ja aitavad hoida ökosüsteemide tasakaalu.

Kuigi eelnõu § 1 p 2 ütleb lisaks, et loodusmetsa tunnuste, kriteeriumite ja kaitse korraldamise täpsustatud alused ja korra kehtestab minister määrusega, siis hetkel ei ole rakendusakti kavandis neid tingimusi sätestatud. Seega, kui ei ole selged, millistele tingimustele loodusmets vastama peab, siis hetkel eelnõus olevale definitsioonile vastab suur osa Eesti metsadest ning selline üldise kirjelduse sissetoomine seaduse tasemel võib kaasa tuua olulisi maakasutuse piiranguid.

Samuti on loodusmetsa mõiste defineerimisel ka mõju Eesti ettevõtetele. Hetkel ei ole eelnõu mõjude osas analüüsitud, kuidas plaanitav muudatus mõjutab erinevaid ettevõtlusvaldkondi, näiteks oleks vajalik hinnata, kuidas hakkab loodusmetsade definitsioon mõjutama Eesti bioenergia tootmist.

Kaubanduskoja ettepanekud:

Palume rakendusakti kavandis täpsustada loodusmetsa kriteeriumid ja tingimused, et oleks võimalik mõista ja hinnata, keda ning millises ulatuses hakkavad muudatused puudutama. Samuti palume täiendada eelnõu mõjuanalüüsi osas, kuidas loodusmetsade defineerimine mõjutab erinevaid Eesti ettevõtlusvaldkondi.

3. Loodusobjektide kaitse alla võtmise eeldused

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse looduskaitseseaduse § 7 lõiget 1, mis sätestab loodusobjektide kaitse alla võtmise eeldused. Täpsemalt sätestatakse muudatustega, et „Loodusobjekti käesoleva seaduse alusel kaitse alla võtmise eeldus on selle ohustatus, haruldus või tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või tähtsus ökosüsteemide sidususe tagamisel või rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus“.

Leiame, et esteetiline väärtus on liiga subjektiivne mõiste, mis ei ole kuidagi seotud looduskaitsega vaid esteetiliste väärtustega. Samuti on lisatud kaitse alla võtmise eelduste loetellu ka „tähtsus ökosüsteemide sidususe tagamisel“. Leiame, et sellisel juhul peab tähtsus olema igal juhul tõendatav ja kontrollitav. Näiteks lendorava koridoride

määramisel peab olema ka tõendatav ja kontrollitav, et antud alasid ka reaalselt kasutatakse elupaikade vahel liikumiseks.

Kaubanduskoja ettepanekud:

Teeme ettepaneku eemaldada eelnõu § 1 p-st 3 viide esteetilisele väärtusele. Samuti palume muuta sättes „tähtsus ökosüsteemide sidususe tagamisel“ sõnastusega „tõendatud tähtsus ökosüsteemide sidususe tagamisel“, mis välistab igasuguse subjektiivse kaitse alla võtmise.

4. Niite maha jätmine

Eelnõu § 1 p 7 täiendatakse looduskaitseseadus § 14 lg-t 1 uue punktiga 13, mille kohaselt kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta poolloodusliku koosluse esinemise alal niidet maha jätta.

Niitmine ja niite eemaldamine aladelt, kus see tuleb teha näiteks suve teises pooles, võib kõrge veetaseme või liigniiskuse tõttu põhjustada pinnasekahjustusi. Selliste kahjustuste mõju on oluliselt suurem, kui ühekordne niite alale jätmine. Leiame, et on oluline, et lisatav punkt jätaaks teatud kaalutlusruumi ning et näiteks Keskkonnaameti loal oleks niite jätmine teatud olukordades lubatud.

Kaubanduskoja ettepanek:

Teeme ettepaneku, et eelnõu § 1 p-7 sõnastust võiks muuta nii, et Keskkonnaameti loal oleks niite jätmine lubatud.

5. Riikliku seire, uuringu või inventuuri tegemisest teatamine

Eelnõu § 1 p-ga 8 täiendatakse looduskaitseseadust uue §-iga 14¹, mis käsitleb riikliku seire, uuringu ja inventuuri tegemist. Lisatav §14¹ lg 3 toob välja, et teave inventuuri kohta avaldatakse asutuse kodulehel.

Selline teavitamine seab aga suure halduskoormuse maaomanikule, kes peab ise pidevalt otsimas käima, mis ajal ja millal seiret tehakse. Maaomanikule peab saatma selge info, kes ja mis ajaperioodil seiret teostab ning kontaktid, kellega ühendust võtta. Sarnaselt metsateatiste menetlemisse loodud automatiseeritud teavitussüsteemile, peab Kaubanduskoda oluliseks luua ka looduskaitseliste inventuuride kavandamise kohta automatiseeritud teavitussüsteem. See lahendus on teostatav ega tekita hilisemat suurt halduskoormust igakordse eraldi teavitamise vajaduse tõttu.

Kaubanduskoja ettepanek:

Teeme ettepaneku muuta eelnõu § 1 -s 8 sätestatud looduskaitseseadust § 14¹ lg-t 3 nii, et riikliku inventuuri, seire ja uuringu kavandamisest teavitamine oleks maaomaniku suhtes automatiseeritud, vältimaks maaomanikule tekkivat suurt halduskoormust.

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Ireen Tarto
Ireen.tarto@koda.ee